

EAA 2013 KAEDAH PENGAJARAN JAWI

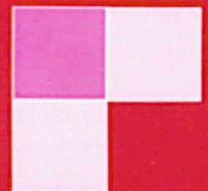
Program Pensiswazahan Guru

NOOR AZIZI BIN ISMAIL
NOORHAYATI BINTI HASHIM

UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA
جامعة العلوم الإسلامية الماليزية
ISLAMIC SCIENCE UNIVERSITY OF MALAYSIA

KAEDAH PENGAJARAN JAWI EAA 2013

Program Pensiswazahan Guru

KAEDAH PENGAJARAN JAWI EAA 2013

Program Pensiswazahan Guru

**DR. NOOR AZIZI BIN ISMAIL
DR. NOORHAYATI BINTI HASHIM**

Penerbit
Universiti Sains Islam Malaysia
Bandar Baru Nilai
Negeri Sembilan
2012

CETAKAN PERTAMA 2012
© Hak Cipta Universiti Sains Islam Malaysia

Hak cipta terpelihara, tiada mana-mana bahagian daripada buku ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar kepada apa-apa bentuk dengan sebarang cara sekalipun tanpa izin bertulis daripada penerbit.

Diterbitkan di Malaysia oleh:

Penerbit USIM
UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA
Bandar Baru Nilai, 71800 Nilai
Negeri Sembilan Darul Khusus
Tel:06-798 8226/6081 | Faks:06-798 6083
www.penerbit.usim.edu.my
pej.penerbitan@usim.edu.my

Penerbit USIM adalah anggota
MAJLIS PENERBITAN ILMIAH MALAYSIA

Dicetak di Malaysia oleh:

Penerbit UKM
UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
43600 UKM, Bangi, Selangor
Tel : 03-8921 5371 | 3072 Faks : 03-8925 4575
penerbit@ukm.my

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam Penerbitan

Noor Azizi Ismail

Kaedah pengajaran Jawi EAA 2013: program pensiswazahan guru / Noor Azizi bin Ismail, Noorhayati binti Ismail.

ISBN 978-967-0393-12-4

1. Jawi alphabet–Study and teaching. I. Noorhayati Ismail. II Judul. 499.2311

**PROGRAM PENSISWAZAHAN GURU
EAA 2013**

ISI KANDUNGAN

PANDUAN KURSUS		9
UNIT 1:	PENGENALAN KEPADA TULISAN JAWI	11
	1.1 Pengenalan	12
	1.2 Sejarah Perkembangan Tulisan Jawi	12
	1.3 Bertapaknya Jawi di Nusantara	12
	1.4 Penggunaan Tulisan Jawi	12
	1.5 Perkembangan Tulisan Jawi	13
	1.6 Mendaulatkan Kembali Tulisan Jawi	14
	1.7 Tokoh-Tokoh dalam Tulisan Jawi	14
	1.8 Peranan DBP dalam Memartabatkan Tulisan Jawi	14
	Rumusan	15
	Aktiviti	15
	Forum MyLMS	15
UNIT 2:	SISTEM EJAAN JAWI	17
	2.1 Huruf Jawi	18
	2.2 Suku Kata	22
	2.3 Imbuhan	30
	2.4 Mengekalkan Ejaan Tradisi	35
	2.5 Huruf Vokal Terwujud	36
	2.6 Ejaan Lampau Hukum	36
	2.7 Hamazat	37
	2.8 Wau dan Ya Tertutup	38
	2.9 Bunyi Glottal	38
	2.10 Bunyi Berulang	39
	2.11 Kata Serapan Arab	39
	2.12 Qaf atau Kaf	40
	Rumusan	41
	Aktiviti/Latihan	41
	Tugasan	42
	MyLMS	42
UNIT 3:	KHAT JAWI	43
	3.1 Khat Jawi	44
	3.2 Kategori Huruf Berdasarkan Bentuk Asal	44
	3.3 Cara Menulis Khat Jawi	44
	Aktiviti/Latihan	45
UNIT 4:	MAKSUD DAN MATLAMAT PENDIDIKAN	51
	4.1 Pengenalan	52
	4.2 Maksud Pendidikan	52
	4.3 Jenis-jenis Pendidikan	52
	4.4 Maksud Pengajaran	53
	4.5 Maksud Pembelajaran	54
	4.6 Matlamat Umum Pendidikan	54
	4.7 Matlamat Pendidikan di Malaysia	54
	4.8 Matlamat Pendidikan di dalam Islam	56
	Rumusan	56
	Aktiviti/Latihan	56

UNIT 5:	STRATEGI, PENDEKATAN, KAEDAH DAN TEKNIK PENGAJARAN JAWI	57
	5.1 Pengenalan	58
	5.2 Pengertian Strategi, Pendekatan, Kaedah dan Teknik	58
	5.3 Pendekatan Pengajaran Jawi Berpusatkan Guru	60
	5.4 Pendekatan Pengajaran Jawi Berpusatkan Pelajar	60
	5.5 Pendekatan Deduktif	60
	5.6 Pendekatan Induktif	61
	5.7 Pendekatan Masteri	62
	5.8 Pendekatan Inkuiri	63
	Rumusan	64
	Aktiviti/Latihan	64
UNIT 6:	KAEDAH PENGAJARAN JAWI	65
	6.1 Pengenalan	66
	6.2 Kaedah Syarahan atau Kuliah	66
	6.3 Kaedah Perbincangan	67
	6.4 Kaedah Tunjuk Cara atau Demonstrasi	70
	6.5 Kaedah Simulasi	71
	6.6 Kaedah Lawatan	71
	6.7 Kaedah Penemuan	72
	6.8 Kaedah Koperatif	72
	Rumusan	74
	Aktiviti/Latihan	74
UNIT 7:	PENGAJARAN JAWI YANG BERKESAN	75
	7.1 Pengenalan	76
	7.2 Matlamat dan Objektif Pengajaran Jawi di Sekolah	76
	7.3 Pengajaran Jawi yang Berkesan	76
	7.4 Pengurusan Bilik Darjah yang Berkesan	81
	Rumusan	83
	Aktiviti/Latihan	83
UNIT 8:	PEMULIHAN DAN PENGAYAAN	85
	8.1 Pengenalan	86
	8.2 Definisi Pemulihan dan Pengayaan	86
	8.3 Objektif Pemulihan dan Pengayaan	87
	8.4 Strategi Pemulihan dan Pengayaan	87
	8.5 Aktiviti Pemulihan dan Pengayaan	88
	Rumusan	88
	Aktiviti/Latihan	88
UNIT 9:	PEMULIHAN JAWI DALAM PROGRAM J-QAF	89
	9.1 Pengenalan	90
	9.2 Konsep	90
	9.3 Skop	90
	9.4 Matlamat	90
	9.5 Objektif	91
	9.6 Tugas dan Tanggungjawab Guru Pemulihan Jawi	91
	9.7 Jadual Waktu	91
	9.8 Strategi Pelaksanaan	92
	9.9 Pemantauan	93
	9.10 Bilik Pemulihan Jawi (Baitul Hikmah)	94
	Rumusan	94
	Aktiviti	94
RUJUKAN		97

PROGRAM PENSISWAZAHAN GURU
EAA 2013
Kaedah Pengajaran Jawi

- Pengarah Projek : Prof. Madya Dr. Bhasah Abu Bakar
Dekan Fakulti Pengajian Bahasa Utama
- Penyelaras Projek : Dr. Noor Azizi bin Ismail
Ketua Program Pendidikan
- : Dr. Noorhayati Hashim
Penyelaras Program Pensiswazahan Guru Sekolah Menengah
- : Pn. Hazlina binti Abdullah
Penyelaras Program Pensiswazahan Guru Sekolah Rendah
- Penulis Modul : Dr. Noor Azizi bin Ismail
Dr. Noorhayati Hashim
- Editor : Pn. Sakinah binti Ahmad

PANDUAN KURSUS

PENGENALAN

Panduan kursus disediakan untuk membantu pelajar memahami keperluan dan kandungan kursus. Pelajar hendaklah sentiasa membaca dan merujuk bahagian panduan ini dengan teliti untuk membolehkan pelajar melengkapkan kursus dengan jaya.

Kursus EAA2013 Kaedah Pengajaran Jawi ini dirangka untuk memberikan pendedahan kepada pelajar mengenai kaedah serta strategi Pengajaran Jawi. Kursus ini menyediakan wadah untuk pelajar memahami kaedah dan strategi dalam Pengajaran Jawi yang boleh digunakan dalam pengajaran mereka di sekolah nanti.

KUMPULAN SASARAN

Kursus ini ditawarkan kepada semua pelajar yang mengikuti Program Ijazah Sarjana Muda Pendidikan (Pendidikan Islam) bagi mengajar di sekolah-sekolah menengah di Malaysia.

PERUNTUKAN MASA PEMBELAJARAN

Mengikut piawaian MQA, setiap jam kredit memerlukan pelajar memperuntukkan 40 jam pembelajaran. Oleh itu pelajar memerlukan 120 jam waktu pembelajaran. Anggaran agihan waktu pembelajaran bagi kursus EAA2013 ini adalah seperti jadual di bawah:

Jadual 1: Anggaran agihan masa pembelajaran EAA2013

Bil.	Aktiviti pembelajaran	Jam pembelajaran	
		Bersemuka	Tidak bersemuka
1.	Tutorial	30	
2.	Tutorial dalam talian	-	30
3.	Membaca modul serta menyiapkan tugas	-	30
4.	Video P&P melalui MyLMS	-	30
Jumlah Masa Pembelajaran		120	

HURAIAN EAA2013 (KAEDAH PENGAJARAN JAWI)

HASIL PEMBELAJARAN KURSUS

Di akhir kursus ini, pelajar diharap dapat:

1. Memahami tulisan jawi dengan sempurna.
2. Mengenali jenis-jenis khat Jawi atau khat Arab dengan baik.
3. Mengetahui kaedah serta strategi pengajaran yang sesuai untuk pengajaran jawi di sekolah.
4. Mengenal pasti keadah pengajaran serta pemulihan dan pengayaan jawi di sekolah.

SINOPSIS KURSUS

Kursus mendedahkan kepada pelajar kaedah-kaedah yang berkesan dalam pengajaran dan pembelajaran jawi di peringkat sekolah rendah dan menengah. Kursus juga membentuk keupayaan pelajar untuk menguasai jawi dari segi bacaan, tulisan dan memahami struktur susunan perkataan dalam bentuk frasa dan ayat-ayat dalam satu perenggan.

ISI KANDUNGAN KURSUS

Kursus ini terbahagi kepada 9 tajuk. Kandungan keseluruhan kursus adalah seperti berikut:

UNIT 1: PENGENALAN KEPADA TULISAN JAWI

Unit satu mengandungi penerangan sepintas lalu tentang sejarah mula bertapaknya tulisan jawi di Nusantara, di Tanah Melayu dan seterusnya perkembangan tulisan jawi di Malaysia pada hari ini.

UNIT 2: SISTEM EJAAN JAWI

Unit dua mengandungi pengenalan kepada huruf-huruf jawi dan kemahiran berkaitan dengan huruf-huruf tersebut yang melibatkan titik huruf, bentuk huruf dan sambungan huruf. Seterusnya diperkenalkan sistem ejaan jawi terkini yang diguna pakai secara khusus dan melibatkan perbincangan berkaitan membentuk suku kata terbuka dan suku kata tertutup.

UNIT 3: KHAT JAWI

Unit tiga mengandungi pengenalan kepada cara menulis huruf-huruf jawi yang dikategorikan mengikut bentuk asas huruf yang mempunyai persamaan atau hampir-hampir sama. Seterusnya diikuti dengan penulisan bentuk-bentuk huruf yang pelbagai dan cara membentuk perkataan menggunakan khat jawi.

UNIT 4: MAKSUD DAN MATLAMAT PENDIDIKAN

Unit empat membicarakan mengenai maksud pendidikan, matlamat pendidikan serta matlamat pendidikan di Malaysia.

UNIT 5: PENDEKATAN DAN STRATEGI PENGAJARAN JAWI

Unit lima membincangkan mengenai pendekatan dan strategi pengajaran jawi. Pendekatan yang sesuai untuk digunakan dalam pengajaran jawi ialah pendekatan berpusatkan guru serta pendekatan berpusatkan murid, pendekatan konstruktif, pendekatan induktif, deduktif serta pendekatan masteri.

UNIT 6: KAEDAH PENGAJARAN JAWI

Unit 6 mengandungi tajuk kaedah pengajaran jawi. Antara kaedah pengajaran jawi yang sesuai untuk digunakan ialah kaedah syarahan, kaedah perbincangan, kaedah tunjuk cara serta kaedah lawatan.

UNIT 7: P&P JAWI YANG BERKESAN

Unit tujuh mengandungi tajuk pengajaran dan pembelajaran jawi yang berkesan. Perkara penting bagi menjadikan pengajaran jawi yang berkesan ialah pemilihan objektif pengajaran serta pemilihan strategi dan kaedah pengajaran yang sesuai. Alat bantu mengajar juga menjadi komponen penting dalam pengajaran jawi. Elemen lain yang juga penting dalam menjayakan P&P jawi yang berkesan ialah pengajaran guru serta pengurusan kelas yang berkesan.

UNIT 8: PEMULIHAN DAN PENGAYAAN JAWI

Unit 8 membincangkan mengenai pemulihan dan pengayaan bagi pelajar-pelajar yang tidak mampu menguasai penulisan dan pembacaan jawi. Unit ini membincangkan mengenai definisi pemulihan dan pengayaan, objektif pemulihan dan pengayaan jawi, strategi pemulihan dan pengayaan jawi serta aktiviti-aktiviti yang sesuai untuk pemulihan dan pengayaan pelajar yang lemah jawi.

UNIT 9: PENGAJARAN JAWI DALAM PROGRAM J-QAF

Unit 9 membincangkan mengenai bentuk-bentuk serta kaedah pengajaran yang dicadangkan oleh Bahagian Pendidikan Islam, Kementerian Pelajaran Malaysia dalam pelaksanaan J-QAF. Antara cara yang dicadangkan oleh BPI ialah melalui permainan dan nyayian.

RUJUKAN

- Abdul Rahman Aroff dan Zakaria Kasa. 1994. *Falsafah dan Konsep Pendidikan*. Kuala Lumpur: Penerbit Fajar Bakti Sdn. Bhd.
- Adnan Mohd Yusof. 2008. *Maqhum Al-Tarbiyah fi Al-Quran wa As-Sunnah*. Dalam Isu Semasa Pengajian Quran Dan Sunnah. Nilai: Fakulti Pengajian Quran dan Sunnah.
- Ahmad Mohd Salleh. (2003). *Pendidikan Islam Falsafah, Sejarah dan Kaedah Pengajaran Pembelajaran*. Shah Alam: Oxford Fajar Sdn. Bhd.
- Al-Abrasyi dan Muhammad `Athiyah. (1974). *Dasar-dasar Pokok Pendidikan Islam*. Terjemahan. Jakarta: Penerbit Bulan Bintang.
- Dewan Bahasa dan Pustaka. 1994. *Kamus Dewan Edisi Baru*. Hulu Kelang: Percetakan Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Dick dan Reiser. (1989). Instruction and the Internet URL. <http://edweb.sdsu.clrit/www Instradesign/instruction.html>.
- Esah Sulaiman. (2004). *Pengenalan Pedagogi*. Skudai: Penerbit Universiti Teknologi Malaysia
- Gage, N.L. dan Berliner, D.C. 1991. *Educational Psychology*. Boston: Allyn & Bacon.
- Hashim Hj. Musa. 1999. *Sejarah Perkembangan Tulisan Jawi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Hassan Langgulung. 1987. *Asas-asas Pendidikan Islam*. Jakarta: Pustaka Al Husna.
- Ismail Said. 2009. *Kaedah Pemelajaran Koperatif Sekolah Rendah*. Shah Alam: Karisma Publication Sdn. Bhd.
- Kamarul Azmi Jasmi dan Ab. Halim Tamuri. 2007. *Pendidikan Islam Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran*. Skudai: Penerbit Universiti Teknologi Malaysia:
- Matlob. 2007. *Pandai Jawi*. Selangor: Cerdik Publications Sdn. Bhd.
- Mohd Kamal Hassan. (1988). *Pendidikan dan Pembangunan Satu Perspektif Bersepadu*. Kuala Lumpur: Nurin Enterprise
- Mok Soon Sang. 2006. *Education Studies for KPLI (Theme 2) Pedagogy*. Puchong: Multimedia-ES Resources Sdn. Bhd.
- Mok Soon Sang. 2008. *Pengurusan Kurikulum*. Puchong: Penerbitan Multimedia Sdn. Bhd.
- Mook Soon Sang. 2003. *Pedagogi Untuk Kursus Diploma Perguruan Semester 2*. Subang Jaya: Kumpulan Budiman Sdn. Bhd.
- Mook Soon Sang. 2004. *Pedagogi Untuk Kursus Diploma Perguruan Semester 4*. Subang Jaya: Kumpulan Budiman Sdn. Bhd.
- Muhammad Mahmud Muhammad Ali dan Abdul Khaliq Fuad. 2007. *Madkhal Ila Al Manahij wa Turuq Al-Tadris*. Al-Damam: Maktabah Al Mutannabi.
- Nurul Huda Abd Rahman et.al. 2011. *Pengajaran, Teknologi dan Penaksiran: Jilid 1*. Tanjung Malim: Penerbit Universiti Pendidikan Sultan Idris.

- Rahil Mahyuddin, Habibah Elias dan Kamariah Abu Bakar. (2009). *Amalan Pengajaran Berkesan*. Shah Alam: Karisma Publications Sdn Bhd.
- Sharifah Alwiah Alsagoff. (1984). *Ilmu Pendidikan Pedagogi*. Kuala Lumpur: Heinemann Asia
- Taufik Ahmad Mar'i dan Muhammad Mahmud Al-Hilah. (2002). *Taraiq Al-Tadris Al `Amah*. Amman: Dar Al-Masirah Lil Nasyr Wa Al-Tauzi`.
- Toha Ali Hussai Al- Dalimiyy dan Saad Abdul Karim Abbas Al-Wailiyy. 2005. *Al-Lughah Al-Arabiyyah Manahijiha wa Taraiq Tadrisiha*. Amman: Dar Al-Syuruk Lil Nasyr wa Al-Tauzi`.
- Wan Mohd Zahid Mohd Nordin. 2003. *Memperkasa Pendidikan Guru ke Arah Pendidikan Berkualiti*. Konvensyen Pendidikan Guru Kebangsaan 2003. Kuala Lumpur: Bahagian Pendidikan Guru.
- Yahya Muhammad Nabhan. 2008. *Kaedah Pengajaran Terkini dalam Pengajaran dan Pembelajaran*. Amman: Dar Al-Yazuri Al-Ilmiyyah Lil Nasy wa Al-Tauzi`.

ISBN 978-967-0393-12-4

3000

9 789670 393124

<http://penerbit.usim.edu.my>